

תקוֹן עֲשָׂרִים וְשִׁלְשָׁה

ליל ב' באדר 

חיבור הכל בבית המקדש, והעלאת הכל ע"י אש המזבח

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה דָּא בֵּי מִקְדָּשָׁא
תְּקַפָּא דְיִשְׂרָאֵל. יָד, מְקוּם אֲתֵר לְמַלְכָּא.
וְבֵיה אֲתַחֲבְרוּ שִׁיפִין לְמַהוּי עֲלֵמָא תַּתְּאָה
כְּגוֹנָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה. וּלְכֹל הַמּוֹרָא
הַגְּדוֹל דָּא נוֹרָא דְנִפְל מְלַעֲלָא עַל גְּבִי
מְדַבְּחָא, דְּבֵיה סְלָקוּ פְּלָהוּ קְרַבְנִין
לְפִלְחָנָא. דָּאִי לָאוּ דָּא דְנַחֲתִית מְלַעֲלָא,
לָא יִכְלוּ תַּתְּאִין לְסַלְקָא.

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה - זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
תְּקַפָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. יָד - מְקוּם, מְקוּם
לְמַלְכֵךְ. וְבוּ מִתְחַבְּרִים הַאֲבָרִים
[הַחֲלָקִים], [דְּהִינְגוּ] שְׂיֵהִיָּה הַעוֹלָם
הַתַּחֲתוֹן, כְּדִנְגֻמַת הַעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן,¹ וּלְכֹל
הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל - זֶה הָאֵשׁ, שְׁנוּפְלֵת
מִלְמַעְלָה עַל גְּבִי הַמְּזֻבְּחָה, שְׁעַל יָדוֹ
עוֹלִים כָּל הַקְּרָבָנוֹת לְעִבּוּדָהּ. שְׁבַלְעֵרֵי
זוּ [הָאֵשׁ] שְׂיִוְרְדַת מִלְמַעְלָה, לֹא יִכְוִלִים
הַתַּחֲתוֹנִים לְעֹלוֹת.

קָם אֲבָרְהָם סָבָא חֲסִידָא פִּתַח וְאָמַר,
וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה - בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וְדָאִי, תְּקַפָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עֲלִיו [נְאֻמַּר]:
יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר [וְגו'] [שְׁחַבְּרָה
לָהּ יְחִדּוּ] [תְּהֵלִים קַכְכְּג], שְׁבַתְחַלְּתָהּ,
אֶרֶץ הַקִּדְשׁ הַעֲמִידָה כָּל מְקוּם [שְׁבַח]
לְפִי דְרָגָתוֹ. בֵּינּוֹן שְׁנַבְּנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
הַכֹּל הַתַּחֲבַר בּוֹ כְּחַבּוּר אֶחָד, לְהִיּוֹת
הַכֹּל בְּיַחְדוּר אֶחָד בְּתַקּוּן שְׁלָם. וְסוּד
הַדְּבַר: שְׁשָׁם עָלוּ שְׁכֵמִים שְׁכֵמֵי יְהוָה
(שָׁם שְׂמַד). שְׁבַתְחַלְּתָהּ, הַקִּדְשָׁה הַתְּגַלְתָּהּ
בְּכַמְּהָ מְקוֹמוֹת לְפִי סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים. בֵּינּוֹן

קָם אֲבָרְהָם סָבָא חֲסִידָא פִּתַח וְאָמַר,
וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה בֵּי מִקְדָּשָׁא וְדָאִי
תְּקַפָּא דְיִשְׂרָאֵל, בֵּיה יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה
כְּעִיר וְכוּ' (תְּהֵלִים קַכְכְּג). דְּבַקְדָּמִיתָא
אַרְעָא קְדִישָׁא קִימַת כָּל אֲתֵר לְדִרְגָּה.
בֵּינּוֹן דְאַתְבְּנֵי בֵּי מִקְדָּשָׁא, כָּלֹא אֲתַחֲבַר
בֵּיה כְּחַבּוּרָא חֵד, לְמַהוּי כָּלֹא בְּיַחְוּדָא
תְּדָא בְּתַקּוּנָא שְׁלִים. וְרִזָּא דְמִלָּה: שְׁשָׁם
עָלוּ שְׁכֵמִים שְׁכֵמֵי יְהוָה וְכוּ' (תְּהֵלִים קַכְכְּג,
ד). דְּבַקְדָּמִיתָא גְּלוּיָא דְסִטְר קְדִישָׁא
אַתְגְּלִי בְּכַמְּהָ אֲתֵרִין לְפּוּם רִזִין עֲלֵאִין.

1. יד זו השכינה והשכינה זה סוד המקום.

2. עי' משכני עליון, גנזי רמח"ל עמ' קנב-קנד.

שְׁנֹכְנָה הַמְקַדֵּשׁ, [נֹאמֵר]: כִּי אִם אֵל
הַמְקוֹם [אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה] (דְּבָרִים יב,ה),
שֵׁשׁ נִכְלָל הַכֹּל בְּנִקְדָּה אַחַת נְעֻלְמוֹת.

כִּי־וְ דַאֲתַבְּנֵי מְקַדֵּשׁא, כִּי אִם אֵל הַמְקוֹם
(דְּבָרִים יב, ה) דְּתַמְּן אֲתַכְּלִיל כֹּלָא בְּחַד
נִקְדָּה טְמִירְתָּא.

ובית דוד קִנְמַת לְסִטְר מְקַדֵּשׁא. דְּהָא
מְקַדֵּשׁא קָאִים לְאֲכֻלְלָא כֹּלָא מְעֻלָּא
לְתַתָּא. וּמֵאֵי דְנִפְיָק מִתַּמְּן, דְּוֹד נְטִיל
לָהּ, וּמִנְהָ אֲתַפְרֵשׁ לְכָל יִשְׂרָאֵל. דְּהָא
מְלֻכָא הֵכִי קָאִים, לְנִטְלָא לְכָל יִשְׂרָאֵל
וְדָאֵי. וְשְׁלֵמָה בְּנֵה בֵּי מְקַדֵּשׁא בְּזוֹ שְׁנִין
וּבֵיתָהּ בְּאַרְבֵּיסֵר. וְרִזָּא דָּא ז' דַּאֲתַכְּלִילוּ
מִתַּתָּא לְעֻלָּא בְּרִזָּא דְבֵי מְקַדֵּשׁא, וְז'
מְעֻלָּא לְתַתָּא לְנִטְלָא לְתַתָּא בְּדָקָא יְאִוּת.

ובית דוד קִנְמַת לְסִטְר מְקַדֵּשׁא. דְּהָא
מְקַדֵּשׁא קָאִים לְאֲכֻלְלָא כֹּלָא מְעֻלָּא
לְתַתָּא. וּמֵאֵי דְנִפְיָק מִתַּמְּן, דְּוֹד נְטִיל
לָהּ, וּמִנְהָ אֲתַפְרֵשׁ לְכָל יִשְׂרָאֵל. דְּהָא
מְלֻכָא הֵכִי קָאִים, לְנִטְלָא לְכָל יִשְׂרָאֵל
וְדָאֵי. וְשְׁלֵמָה בְּנֵה בֵּי מְקַדֵּשׁא בְּזוֹ שְׁנִין
וּבֵיתָהּ בְּאַרְבֵּיסֵר. וְרִזָּא דָּא ז' דַּאֲתַכְּלִילוּ
מִתַּתָּא לְעֻלָּא בְּרִזָּא דְבֵי מְקַדֵּשׁא, וְז'
מְעֻלָּא לְתַתָּא לְנִטְלָא לְתַתָּא בְּדָקָא יְאִוּת.

ועוד, דו"ד הוא [כְּמִנְיָן] אַרְבַּע עֶשְׂרֵה.
וְזֵה סוּד: וְדוֹד מְנַגֵּן בִּי"ד⁵ (שְׁמוּאֵל א'
יט,ט), [וְזֵה סוּד] עוֹלָה בְּשֶׁבַע וְיוֹרֵד
בְּשֶׁבַע (תְּקוּנֵי זוֹהַר, רִישׁ תְּקוּנָן יג). וְכָל מָה
שְׁתִּיבָה לְשְׁלֵמָה, מִכַּח שֶׁל דְּוֹד לְקַח
אוֹתָם. וְסוּד הַדְּבָרִ: אֵל תֵּשֵׁב פְּנֵי
מְשִׁיחֶךָ, זְכָרָה לְחִסְדֵי דְּוֹד עֲבָדְךָ (דְּבָרִי
הַיָּמִים ב, ו, מב).⁶

ועוד, דוד אִיהוּ אַרְבֵּיסֵר. וְרִזָּא דָּא דְּוֹד
מְנַגֵּן בְּיָד (שְׁמוּאֵל א יט, ט) סְלִיק בְּזוֹ
וְנַחֲתֵת בְּזוֹ (תִּיקוּ"ז רִישׁ תִּי"ג). וְכֻלְהוּ
מַלְיָן דְּשְׁלֵמָה מַחִילָא דְּדוֹד נְטִיל לָהּ.
וְרִזָּא דְּמִלָּה אֵל תֵּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זְכָרָה
לְחִסְדֵי דְּוֹד עֲבָדְךָ (ד"ה ב ו, מב).

3. אדיר במרום ח"ב עמ' יב. ושם: "וזהו בחינת המלך שהוא ממש החיים של העם. וג' המדרגות נקשרות בו ונמצאים יורדים בבית המקדש ומקבל אותם המלך, ומן המלך מתפשטים אל כל העם".

4. ובמלכים"ז, א נאמר "יג שנים, עי' תי' סט עמ' חפב, (אחר הערה 362). איך אליהו הנביא מיישב את זה.

5. יד בגמטריה ארבע עשרה; עי' ת"ז תי' יג, כז, ע"ב, ולעיל תי' יד; ואוצרות רמח"ל עמ' קעג, על הפסוק בתהילים (קלג,א)

6. עי' שבת ל, ע"א.

ובזמן שקלקלו ישראל נאמר: ראה ביתך דוד (מלכים א יב, טז) דא ביתא דילה דקאם לאמשכא לישראל נהירו וברכאן מגו מקדשא. פדין פפרו בה, ואמרו איש לאהלו ישראל (שמואל ב כ, א) כל חד לחולקה. דלאו לאתחברא תו בההיא נקדה בחבורא דא, ולא ישתכח שלטנותא לדוד. אלא איש לאהלו, לאזדמנא בתקונא אחרא ע"י דירבעם.

ובזמן שקלקלו ישראל נאמר: ראה ביתך דוד (מלכים א יב, טז) דא ביתא דילה דקאם לאמשכא לישראל נהירו וברכאן מגו מקדשא. פדין פפרו בה, ואמרו איש לאהלו ישראל (שמואל ב כ, א) כל חד לחולקה. דלאו לאתחברא תו בההיא נקדה בחבורא דא, ולא ישתכח שלטנותא לדוד. אלא איש לאהלו, לאזדמנא בתקונא אחרא ע"י דירבעם.

ולעתיד לבוא: ופחדו אל יהוה ואל טובו (הושע ג, ה), [טובו] - זה בית המקדש, להחזיר הכל שיתחברו [כלם] בו חבור בבראשונה. ושני משיחים באחד יקומו בירושלים, זה עם זה בחבור אחר. וזה סוד: והיו לאחדים בידך (יחזקאל לז, יז) ודאי, כל [התקון] לגבי המקדש [פדין] לטול ממנו. לפיכך: כי שמה [בבית המקדש] ישבו כסאות (וגו') [שני כסאות, משיח בן דוד ובן יוסף] (תהלים שם, ה).

ולזמן דאתי ופחדו אל ה' ואל טובו (הושע ג, ה) דא בי מקדשא, לאתהדרא פלא לאתחברא בה חבורא פבבדמיתא. ותרין משיחין פחדא יקומו בירושלם דא עם דא בחבורא חד. ורזא דא והיו לאחדים בידך (יחזקאל לז, יז) ודאי פלא לגבי מקדשא לנטלא מנה. בגין כך פי שמה ישבו כסאות וכו' (תהלים שם, ה).

ולכל המורא הגדול - זה אש של המזבח ודאי. שבה מעלים קרבנות, שאם אין אש זו, לא עולים. ולגביה [פתוב]: אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו, ו). שאש זו נאמר בה: מים רבים לא יוכלו לאתחברא את האהבה (שיר ח, ז). ומאן דמכבי לה אשני תקונא דלעלא. ואש דא לא אתעדי ממדבחה, דהא בטמירו קאים

ולכל המורא הגדול דא נורא דמדבחה ודאי, דבה סלקין קרבנין, דאי לאו אש דא לא סלקין. ובה אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו, ו). דאש דא אתמר בה: מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיר ח, ז). ומאן דמכבי לה אשני תקונא דלעלא. ואש דא לא אתעדי ממדבחה, דהא בטמירו קאים

מהמזבח, שהרי גם עתה היא נמצאת בהסתר, [כדי] שמיכאל כהן גדול יעלה עליה קרבנות.⁷

השתא נמי לסלקא עליה קרבנין, מיכאל כהנא רבא.

ובזמן שנפרדה [האש הזו] מישראל, נאמר עבורה: לא אקח מביתך פר וגו' (תהלים נט), שהדברים לא עולים אלא כהן. [וכשהיא לא נמצאת] אז: מי בקש זאת מידכם וגו' (ישעיה א, יב). ואם תאמר [שגם עכשיו] למעלה לא נמצאת [האש]. לא כן, אלא: כי לי כל חיתו יער וגו' (תהלים שם, י). ואף על פי שיש אש של גבוה מצד הקדוש ברוך הוא, מצוה להביא מן ההדיוט (עירובין סג, ע"א), [דהיינו] מצד השכינה. וזו אש של מערכה.¹⁰

ובזמנא דעדיא לה מישראל, אתמר בה: לא אקח מביתך פר וכו' (תהלים נ, ט) דמלין לא סלקין אלא בה. כדין מי בקש זאת מידכם וכו' (ישעיה א, יב). ואי תימא דלעלא לא אשתכח. לאו הכי. אלא כי לי כל חיתו יער וכו' (תהלים שם, י). ואף על גב דאית אש דגבוה מסטרא דקודשא בריה הוא, מצוה להביא מן ההדיוט (עירובין סג). מסטרא דשכינתא, ודא אש דמערכה.

והרבה מערכות הם על המזבח, וכלן מאש זו הראשונה מתעוררים. ואותם ארבע מערכות¹¹ [שיש על המזבח] הם כנגד [ארבע אותיות של שם] אדנ"י. וביום הכפורים, ישנם חמש (יומא מג, ע"ב), בגלל אימא עליונה ששורה עליהן¹². ויש אומרים (שם, שם), בכל יום

וכמה מערכות אנון על מדבחה, פלהו מהאי אש קדמאה מתערין. ואנון ד' מערכות, ד' אתון דאדנ"י. וביומא דכפורי - ה' (יומא מג): בגין אמא עלאה דשריא עליהו. ואית דאמרי (שם) בכל יום שלש, מסטרא דחסד גבורה תפארת

7. עי' זהר לך ח"א, פ, סע"א, והם קרבנות של הנשמות שמעלה מיכאל, עי' לעיל סוף תיקון כ.
8. דהיינו שגם עכשיו מוקרים קרבנות למעלה בבחינת - חיתו יער.
9. עי' ג"כ יומא כא, ע"ב.
10. עי' זהר צו ח"ג, לד, ע"א.
11. עי' יומא מג, סע"ב.
12. שגם היא יש לה מערכה אחת משלה, וחמש מערכות הנ"ל כנגד חמש תפלות שביום הכיפורים.

שְׁלֹשׁ [מַעֲרֻכּוֹת], מִצַּד שֶׁל חֶסֶד גְּבוּרָה וְתַפְאֶרֶת - שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת. וְהַיּוֹם [יּוֹם הַכַּפּוּרִים] אַרְבַּע [מַעֲרֻכּוֹת] מִצַּד שֶׁל אִימָא. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, בְּכָל יוֹם שְׁתַּיִם, מִצַּד שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינְתּוֹ. וְהַיּוֹם [יּוֹם הַכַּפּוּרִים] שְׁלוֹשׁ מִצַּד שֶׁל אִימָא. וְהַכֹּל נִכּוֹן. וְאוֹרוֹת עוֹמְדִים בְּמִדְרַגּוֹתֵיהֶן, כְּמוֹ שְׁצַרִּיךְ, לְפִי סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים. וְלַעֲתִיד לָבוֹא, הַכֹּל יָשׁוּב לְמִקּוּמוֹ, בְּתַקּוּן שָׁלֵם.

תֵּלֶת אֲבָהֶן. וְהַיּוֹם ד', מַסְטֵרָא דְאִמָּא. וְאֵית דְאִמְרֵי (שם) בְּכָל יוֹם שְׁתַּיִם, מַסְטֵרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ. וְהַיּוֹם ג', מַסְטֵרָא דְאִמָּא. וְכֹלֵא אִיהוּ. וְנַהוּרִין קִימִין בְּדַרְגֵיהוּ, כְּלָהוּ כְּמָה דְאִצְטְרִיךְ לְפּוֹם רְזִין עֲלָאִין. וְלְזַמְנָא דְאֵתִי כְּלָא יִתְהַדֵּר לְאַתְרָהּ בְּתַקּוּנָא שְׁלֵיִם.

תקון עשרים וארבעה

מטרת העונשים: תקון המדרגות העליונות

ולכל היד החזקה דא נטירו דישראל בזמנא דגלותא. דהא ימינא אתהדר לאחורא, דכתיב השיב אחור ימינו (איכה ב, ג). ושמאלא קאים בתקפה לנטרא לשכינתא ולישראל. אבל בסופא דכלא פתיב: פי יראה פי אזלת יד (דברים לב, לו) אלן חבלי משיח. דהא ביהוא זמנא אתחזי דידא דא נמי אסתלקת, ורשו אתיהיב חס ושלום לאנון קליפין לשלטאה. פדין סלקין ונחתין ומתפשטן לכל סטר. וישראל קימין פעאקו קמיהו, הה"ד ועת צרה היא ליעקב (ירמיה ל, ז). פדין ולכל המורא הגדול, דא דחילו דישראל דידחלון בתחילין דמשיחא, וחסבין דלית להוא פרקנא. עד דמגו עקתינ אלן יתובון למאריהון, ויפרוק להו פרקנא שלים.

ולכל היד החזקה דא נטירו דישראל בזמנא דגלותא. דהא ימינא אתהדר לאחורא, דכתיב השיב אחור ימינו (איכה ב, ג). ושמאלא קאים בתקפה לנטרא לשכינתא ולישראל. אבל בסופא דכלא פתיב: פי יראה פי אזלת יד (דברים לב, לו), אלו חבלי משיח. דהא באתו הזמן נראה, [כאילו] יד זו [שמאל] גם בן הסתלקה, ורשות נתנה חס ושלום לאותן הקלפות לשלוט. ואז [הם] עולים ויורדים ומתפשטים לכל צד, וישראל עומדים בצרה לפניהם. וזה מה שכתוב: ועת צרה היא ליעקב (ירמיה לו, ז). ואז, ולכל המורא הגדול - זה פחד של ישראל, שיפחדו בחבלי המשיח, וחושבים שאין להם גאלה, עד שמתודד הצרות האלו ישובו לארונם, ויגאל אותם גאלה שלמה.

והנה מטטרו"ן שרא רבא אתי פתח ואמר, ר' ר' ודאי באלין עקתינ יתובון ישראל למאריהון. דהא צרופא קדמאה מצטרפין בגלותא. ולבתר צרופא אחרא

והנה מטטרו"ן השר הגדול בא, פתח ואמר: רבי רבי, ודאי באלו הצרות ישובו ישראל לארונם. שהרי בתחלה יזדככו זכוד בגלות, ואחר כך יעשה

1. עי' לעיל תי' ז'; תקט"ו, ת' רחץ: "הרי ימין שלך שהחזרת אותה לאחור דכתיב "השיב אחור ימינו" וכו' בעבור ישראל. ואתה מסתיר פניך בעבור זה - כיון שישאלה הם לאחור, ס"א לא יטלו משם"; מאמר הגאולה עמ' נח.

זפוך אחר באותו הזמן. שהרי כל המדרגות העליונות יזמנו [כדי] להעביר מישראל כל הזהמה שגשארה [מן הגלות]. וזה סוד [הפסוק]: בצר לך [זה הוּבוּד] ומצאוך כל הדברים [כל המדרגות] האלה באחרית הימים (דברים ה, ל). שכל התוכחות לפי המדרגות [העליונות] נגזרו. לפיכך, יש הרבה תוכחות בתורה [בפרשת בחקותי] ובמשנה תורה [בפרשת פי תבוא]. שכל מדרגה שגפגמה, משם יורד העגש על מי שפגם אותה, ובזמן שיורד העגש, עובר הפגם, ונתקנת המדרגה. ונאמר לנביה: ואתה צדיק על כל הבא עלינו (נחמיה ט, ג), בגלל שהפטר אחר נסתלקה משם [ונשאר רק בחינת צדיק]. וזה סוד: כי אמת עשית ואנחנו הרשענו (שם, שם). ישנם תרי"ג מצוות בתורה, כנגדם תרי"ג אורות מאירים למעלה, וכנגדם תרי"ג אברים בגוף ובגשמה? ומי שעבר עברה, שנה אבר אחד מצורתו, ונמצא משקר באותה הצורה העליונה הקדושה, [דהינו נמצא] שהוא משקר במלך. ושקר, זה סטרא אחרא,³ שגורמים לסטרא אחרא להתחבר למעלה באותה מדרגה שגפגמה. ובזמן שהרשע נוטל עגשו, חוזרת האמת העליונה להיות מתקנת על בוריה.

יתעבד בהוא זמנא. דהא בלהו דרגין עלאין יזדמנון לאעברא מישראל כל זמא דאשתארת. ורזא דא בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים (דברים ד, ל). דכלהו תוכחות לפום דרגין אתגזרו, בגין כך כמה תוכחות אנון באורייתא ובמשנה תורה. דכל דרגא דאתפגים, מתמן נחית ענשא למאן דפגים לה, ובזמנא דנחית ענשא אתעבר פגיו ואתתקן דרגא. ואתמר בה: (נחמיה ט, ג) ואתה צדיק על כל הבא עלינו, בגין דסטרא אחרא אתעבר מתמן. ורזא דא פי אמת עשית ואנחנו הרשענו (שם, שם). דתרי"ג פקודין אנון באורייתא. לקבליהו תרי"ג נהורין בוצינין לעלא. ולקבליהו תרי"ג אברין בגופא ובגשמתא. ומאן דעבר עברה אשני אבר חד מדיוקנה, ואשתכח משקר בהוא דיוקנא עלאה קדישא, משקר בה במלפא. ודא שקר סטרא אחרא, דגרים לה לאתאחדא לעלא בהוא דרגא דפגים בה. ובזמנא דחייבא נטל ענשה, תב קושטא עלאה לאתתקנא

2. הפרצוף מתחלק לתרי"ג אורות כמו התרי"ג אורות שבגשמה או בגוף, עיין קנאת ה' צבאות עמ' עח, פה; קל"ח פתח יב, ח"ב, עמ' לח, וכן פתח ע - עא עמ' רמד - רמה; דעת תבונות ח"ב, עמ' כג - כה; שם עמ' יח סי' לו; כלל פח"ד עמ' רחצ - רצט; אדיר במרום עמ' ג, רד. שערי קדושה (מהרח"ו) ח"א, שעו א.
3. עי' זהר תולדות קמג, ע"א ת"ז תי' ס"ט, ק"ז, סע"ב; זהר חדש כי תשא, מ' עשרת הדברות.

לְפִיכֹד: כִּי אָמַת עֲשִׂיתָ [תִּקְנֶנָּה, אַחַר
הַעֲנֵשׁ] (שם, שם). וּבִזְמַן שְׁדִין גַּעֲשֶׂה,
הַרְגֵנוּ גִרְעָה לְמַעַלְהָ.

עַל קִיּוּמָהּ. בְּגִין כֹּף כִּי אָמַת עֲשִׂיתָ.
וּבִזְמַנָּא דְדִינָא אַתְעֵבִיד, רְגֵזָא אֲשַׁתְּכַבְד
לְעֵלָא.

וּבִיּוֹן שְׁהֲרַבְהָ מִדְּרַגּוֹת נִפְגְּמוֹ, כְּנֶגֶד זֶה,
הֲרַבְהָ תּוֹכְחוֹת נֶאֱמָרוּ לְיִשְׂרָאֵל.
הֲרֵאשׁוֹנוֹת [שֶׁל פְּרִשְׁת בְּחֻקוֹתֵי],
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר אוֹתָם. אֲבָל
אֵלֵינוּ שֶׁל מִשְׁנֵה תוֹרָה, מִשָּׁה מִפִּי עֲצָמוֹ
אֶמְרוּ: הֲרֵאשׁוֹנוֹת מִצַּד שֶׁל רַחֵל. וְזֶה
סוּד: שְׁבַע עַל חַטָּאוֹתֵיכֶם (וַיִּקְרָא
כּוֹכֵד), אֲבָל הַשְּׁנִיּוֹת [שֶׁל פְּרִשְׁת כִּי
תְבוֹא] הֵם מִצַּד שֶׁל לֵאָה. וְזֶה [מִשָּׁה
מִפִּי] עֲצָמוֹ, [עַל דְּרִיד] שְׁנֵאמַר [עַל
הַפְּסוּק]: עֲצָם מַעֲצָמוֹ (בְּרֵאשִׁית ב, כג) -
זוֹ לֵאָה, וּבִשְׁרֵי מִבְּשָׂרֵי - זוֹ רַחֵל.
וּמִפְּנֵי שְׁמוֹשָׁה מִצַּד שֶׁל לֵאָה, הוּא
אָמַר לָהֶם [אֵת הַתּוֹכְחוֹת הַשְּׁנִיּוֹת].
אֲבָל אוֹתָם [הֲרֵאשׁוֹנוֹת] שְׁתִּלּוּיּוֹת
בְּרַחֵל, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה צְרִיד
לְאֶמְרָם, וּמִשָּׁה, אֵין לוֹ שִׁיכּוֹת בֵּה
[בְּרַחֵל], שְׁהִיא לֹא הִתְחַוָּקָה בְּאוֹתוֹ
הַזְּמַן [שֶׁל דוֹר הַמַּדְבָּר]. וְעוֹד, מִשָּׁה
אָמַר לָהֶם [אֵת הַתּוֹכְחוֹת] בְּרוּחַ
הַקְדוּשׁ, שְׁהֲרֵי הוּא רִצָּה בְּאֵלֵינוּ וְדָאֵי,
וְרוּחַ הַקְדוּשׁ הַסְּפִימָה עַל יְדֵי וְדַבְּרָה
בְּפִיו. וְהַפֵּל בְּגִלְלָה צַד זֶה שֶׁל לֵאָה, צַד

וּבְגִין דְּכַמָּה דְּרַגִּין אַתְפְּגִימוֹ, לְקַבֵּל דָּא
כְּמָה תּוֹכְחוֹת אַתְמָרוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְקַדְמָאִין
קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אָמַר לָהּ. אֲבָל אֲנִין
דְּמִשְׁנֵה תוֹרָה מִשָּׁה מִפִּי עֲצָמוֹ אֶמְרָן
(מַגִּילָה לֹא). דְּקַדְמָאִין מַסְטָרָא דְרַחֵל,
וְרֵזָא דָּא שְׁבַע עַל חַטָּאוֹתֵיכֶם (וַיִּקְרָא כו,
כד). אֲבָל תְּנַגְיִין מַסְטָרָא דְלֵאָה. וְדָא
עֲצָמוֹ, דְּאֶתְמַר (בְּרֵאשִׁית ב, כג) עֲצָם
מַעֲצָמֵי דָּא לֵאָה, וּבִשְׁרֵי מִבְּשָׂרֵי דָּא רַחֵל.
וּבְגִין דְּמִשָּׁה מַסְטָרָא דְלֵאָה, אִיהוּ אָמַר
לָהּ. אֲבָל אֲנִין דְּתִלְגֵן בְּרַחֵל, קוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא אֲצִטְרִידָה לָהּ, וְלֹא לְמִשָּׁה,
דְּאִיהוּ לֹא קָאִים בֵּה. דְּאִיהִי [אֲצִ"ל:
וְאִיהִי] לֹא אַתְתְּקַפַּת בֵּההוּא זְמַנָּא.
וְעוֹד, מִשָּׁה אָמַר לָהּ בְּרוּחַ הַקְדוּשׁ דְּהָא
אִיהוּ בְּעָא בְּאֵלִין וְדָאֵי, וְרוּחַ הַקְדוּשׁ
אֲסַכִּים עַל יְדֵי וּמְלִיל בְּפּוּמָהּ. וְכֵלָא
בְּגִין סְטָרָא דָּא דְלֵאָה, סְטָרָא דִילָהּ

4. עי' מגילה לא, ע"ב.

5. שבע זו מלכות שהיא שביעית, שכינה - רחל.

6. ראה עץ חיים שער ל"ח פ"ב, ס"א, ע"א; ת"ז, ת' סה, צו ע"ב; אוצרות רמח"ל עמ' שנא.

7. עיי"ש ס"א ע"ב, משה נתחנתן בציוורה שהיא חלק רביעית מלאה; כללות האילן פ"ז, מ"ו, מ"ז.

8. שם סא, ע"ב.

9. עי' עץ חיים ח"ב, לז, עא, שדור המדבר הוא כנגד פרצוף לאה.

שלו בודאי. והדברים [והתוכחות] נכתבו למעלה [בתורה] בסוד שלו, ורוח הקדש אמרה [אותם] בסוד זה. שכל המלים הכתובות למעלה, הם כל [המלים] שנאמרו בתורה, מפל אחד שנאמרו ודאי. והכל נתן למושה, להראות לישראל הדברים פראוי.

ואפלו תורה שבעל פה, הכל כתוב למעלה בשם אומרו לפני שנאמרו [הדברים] למטה. כל שבן לאחר שנאמרו, וזה סוד: כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאלה לעולם (אבות ו, ו; מגילה טו, א). הרי הרבה אנשים תלויים באותה נשמה [שאמרה הדברים] בודאי ומשמשים אותה, וכלם מקבלים הארה מאותו הדבר [שנאמר], שעבור החלק שהוא באה [הנשמה]. ומי שגזל הדברים מאדונם [מאומרם, דהינו שאומרם בשם עצמו], כאילו גזל מתוך הקדש העליון, וגזל אור מאלו שמצפים לו. ואפלו מי שאמרם סתם [אפלו שלא בשמו], גרם לאור שלא יהיה שלם.

ואם תאמר, למה רצה משה לומר להם [התוכחות]? אלא משה עשה הכל למובת ישראל, וסוד הדבר: והוא¹⁰ מחלל מפשענו (ישעיה נה, ה). שחרי בתחלה הוא קבל את פלם [כל התוכחות, הראשונות והשניות] בכלל אחד, ופרש להם לישראל. אבל הוא לקח אותם [תוכחות] בגללם [באמת].

ודאי. ומלין לעלא הכי ארשימו ברזא דילה, ורוח הקדש אמר ברזא דא. דכל מילין רשימין לעלא, בלהו דאתמרו באורייתא, מפל חד דאתמרו ודאי. וכלא אתיהיב למשה, לאחזאה לישראל מלין בדקא יאות.

ואפלו תורה שבעל פה פלא אתרשים לעלא בשמא דמארה עד לא אתמרת לתתא. כל שבן בטר דאתמרת. ורזא דא כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאלה לעולם (אבות ו, ו). דכמה אנון דתלין בההיא נשמטא ודאי, ומשמשין לה, וכלהו מתנהרין בההיא מלה, דלההיא חולקא אתיהיבת. ומאן דגזל מלין מפריהו פאלו גזל מגו קודשא עלאה, וגזל נהירו מאלין דמצפאן לה. ואפלו מאן דאמר סתם, גרים לנהירו דלא אשתלים.

ואי תימא משה אמאי בעא למימר לון. אלא משה פלא לטיבותא דישראל עבד. ורזא דמלה והוא מחלל מפשענו (ישעיה נג, ה). דהא איהו נטיל בקדמיתא בלהו בכללא חדא, ופריש לון לישראל. אבל איהו נטיל לון בגיניהו. אשתכחו בלהו תוכחות לקבל דרגין עלאין. ורזא דמלה

10. הפסוק הזה נדרש על משה רבינו, עיין סוטה יד, ע"א.

נמצאו כל אותם התוכחות פגגד [כל] המדרגות העליונות. וסוד הדבר: אלה דברי הברית (דברים כח, ט) - וזו התורה, שנאמר בה, אם לא בריתי יומם ולילה (ירמיה לג, כה). דאורייתא איהי מלין בתקונא, אנון מלין גרמייהו משכיז ברכאן למאן דמקנים לון. ולמאן דעברין עליהו, אתהדרו אנון גופיהו בדינא לקבליהו. וצרופין מצטרפין ברזא דשמיהו בארחין עלאין כלא לדינא על חיבא.

הרשעים.

וכל דא בזמנא דגלותא, דכלהו דרגין צריכין לאתתקנא ולאעברא מניהו פגימו. אבל בסוף יומיא, כלהו דרגין עלאין מתערן פחדא לאעברא מניהו כל רשימו דזהמא. וכמה דכלהו מתערין בזמנא חדא, הכי עקתינ דיתחזון בעלמא, מפלהו יהון. ורזא דא: ומצאוהו כל הדברים האלה (דברים ד, ל) כלהו בקיטרא חדא. דהא עקתא כלילא מפל עקתינ תהא. הדא הוא דכתיב באשר ינוס איש מפני הארי וכו' (עמוס ה, יט).

וכל זה בזמן של הגלות, שכל המדרגות צריכות להתקן, ולהעביר מהן הפגם. אבל בסוף הימים, כל המדרגות העליונות מתעוררות כאחד להעביר מהן כל רשם של זהמה. וכמו שכלם מתעוררים בזמן אחד, כך הצרות שיראו בעולם, מפל [המדרגות] יהיו. וזה סוד [הפסוק]: ומצאוהו כל הדברים האלה (דברים הל, ב) כלם בקשר אחד. דהנה צרה אחת תהיה כלולה מפל הצרות. וזה מה שכתוב: באשר ינוס איש מפני הארי וגו' [ופגעו חרב, וכא הפית וסמך ידו על הקיר ונשכו הנחש] (עמוס ה, ט).

בגין כך ולכל המורא הגדול. פדין ברגעא חד נהירו יתבקע, נהירו דכל דרגין, ויתפרקון בה ישראל פרקנא

לפיכך: ולכל המורא הגדול. או ברגע אחד אור יבקע, תאור של כל המדרגות, וינאלו בו ישראל גאלה

11. עיין אדיר במרום ח"ב, עמ' כב: "וכמו שבחי' הגלות הראשון דהיינו עד חבלי המשיח, הכל הוא מדרגה מדרגה בפ"ע... זמן חבלי משיח הוא שצריך להיות דחיקו בתר דחיקו. כי אדרבא צריך למהר"; מאמר הגאולה עמ' נח.

שְׁלֵמָה, וְזֶה סוּד: כִּי הִנֵּה הַחֲשֵׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ וְגו' (ישעיה סב). הָרִי כַּמָּה מִיָּנִי כּוּחוֹת הַטְּמוּאָה, בְּעֲלֵי הַחֲשֵׁךְ, יִתְפַּשְׁטוּ לְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם, וְיִתְחַזְּקוּ עַל הָאֲמוֹת שְׁלֵהֶם לְהַשְׁלִיט אוֹתָן. לְפִיכֵךְ, כִּי הִנֵּה הַחֲשֵׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ. וְעֲרַפֵּל לְאֲמִים - (שם) זֶה עֲרַפֵּל שְׁלֵהֶם. אֹז: וְעֲלִיד יִזְרַח יְהוָה וְגו' [וּכְבוֹדוֹ עֲלִיד יִרְאֶה] (שם). אֲשֶׁרִי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

שְׁלֵיִם. וְרָזָא דָּא כִּי הִנֵּה הַחֲשֵׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ וְכו' (ישעיה ס, ב). דְּכַמָּה זִינִין מְסַאָּבִין מְאָרִי חֲשׂוּכָא יִתְפַּשְׁטוּן לְשִׁטְטָא בְּעֲלָמָא, וְיִתְתַּקְּפוּן עַל אֲמִין דְּלֵהוּן לְאַשְׁלֵטָא לוּן. בְּגִין כֵּךְ כִּי הִנֵּה הַחֲשֵׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ. וְעֲרַפֵּל לְאֲמִים דָּא עֲרַפֵּל דְּלֵהוּן. כְּדִין וְעֲלִיד יִזְרַח ה' וְכו'. זַכָּאָה חוֹלְקֵהוּן דִּישְׂרָאֵל.